

Vammaisneuvoston toimintakausi 2015-2017

Vammaisneuvoston toimintakausi 2015-2017

Vammaisneuvoston toiminta on ollut aktiivista, kuten toimintakaudesta kertova tapahtumaliite osoittaa. Neuvosto järjesti toimintakautensa aikana parikymmentä koulutustilaisuutta ja tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä noin 600-700 osallistujaa. Neuvosto järjesti mm. koulutuksia henkilökohtaisesta avusta yhteistyössä vammaispalvelutoimiston kanssa, esteettömyystapahtuman Hämeenkadulla, seminaarin eteläsuomalaisille vammaisneuvostoille yhteistyössä Valtakunnallisen vammaisneuvoston kanssa sekä perinteeksi tulleen kansainvälisen vammaisten päivän juhlan vuosien 2015 ja 2016 joulukuussa. Yhteistyössä kaupungin neuvostojen kanssa vammaisneuvosto järjesti yhdenvertaisuuskoulutukset kumpanakin täytenä toimintavuotena. Asuntotoimen kanssa neuvosto oli järjestämässä asumisen esteettömyyttä esittelevän seminaarin vuonna 2016 ja oli aktiivisesti mukana laatimassa asumisen esteettömyysopasta ja -kortteja. Vammaisneuvosto järjesti omin voimin ”Rukkaset naulasta” – seminaarin 2015, joka pohjautui neuvoston jäsen Janna Maulan raporttiin tamperelaisten vammaisten nuorten työllisyystilanteesta. Neuvoston kaukaisimmat vieraat tulivat Etelä-Koreasta. Delegaation jäsenenä oli kolmisenkymmentä vammais- ja vanhusjärjestön johtajaa, joiden vieraanvaraisina isäntinä valtuustosalissa toimivat Toivo Enqvist ja asiamies. Vieraiden kutsujana ja koko viikon ohjelmasta vastaavana toimi Kirsi Mustajoen luotsaama Esteetön taide ja kulttuuri ry.

Neuvoston jäseniä osallistui aktiivisesti useisiin paikallisiin ja kansallisiin vammaispoliittisiin tilaisuuksiin. Pirkkalassa kokoontuivat v. 2015 ja Orivedellä 2016 Tampereen lähialueen vammaisneuvostot, myös PSHP:n potilas- ja vammaisjärjestötilaisuuteen osallistuttiin vuosittain, kuten myös Valtakunnallisille vammaisneuvostopäiville sekä useisiin kaupungin eri hallintokuntien tilaisuuksiin, joissa pyrittiin tuomaan suunnittelijoille esiin vammaisten ihmisten näkökulmaa. Erityisen suurella intensiteetillä vammaisneuvosto osallistui raitiotien suunnitteluun kutsumalla suunnittelijoita esteettömyystyöryhmänsä kokouksiin, samoin neuvosto otti aktiivisesti kantaa Hämeenkadun peruskorjauksen ja raideliikenteen suunnitelmiin sekä suojateiden tyyppipiirustusluonnoksiin. Neuvoston esteettömyystyöryhmä järjesti toimintakautena noin 30 tilaisuutta evästäen julkisten kohteiden suunnittelijoita ja kartoittamalla päättyneiden hankkeiden esteettömyyttä. Merkittävimmät toimintakauden aikana valmistuneet julkiset kohteet kaupungissa olivat Milavida-museo, Kalevan uintikeskus ja Tesoman palloiluhalli, joissa kaikissa työryhmä oli mukana suunnittelusta alkaen päättyen valmistuneen kohteen esteettömyyskartoitukseen. Erityisen aktiivisesti työryhmä otti kantaa Metson peruskorjauksen ja Tampere-talon laajennuksen suunnitelmiin.

Lähes jokaisessa vammaisneuvoston kokouksessa oli vierailijoita paneutuen ajankohtaisiin vammaisia ihmisiä kiinnostaviin asioihin. Kokouksien teemoja olivat mm. vammaispalvelujen sähköinen hakeminen, vammaisia koskevat kilpailutukset, vammaisten asuminen, esteettömyys, vammaisten lasten ja nuorten tilanne, vammaispalvelujen soveltamisohjeet ja kuljetuspalvelut. Vammaisneuvosto teki ehdotuksia mm. kaupungin

vuoden 2016 talousarvioon, raitiotien esteettömyysvaatimuksista, vammaisia koskevasta hankinnoista, kehitysvammaisten asumisen suunnitelmasta, vammaisten henkilöiden ja ikäihmisten henkilöliikennekuljetusten järjestämistä koskevasta suunnitelmasta, vammaispalvelulain mukaisiin soveltamisohjeista ja siitä, miten vammaisten palvelut pitää turvata maakuntauudistuksessa. Vammaisneuvosto seurasi myös aktiivisesti vammaispoliittisen ohjelman ja esteettömyysohjelman toimeenpanon toteutumista sekä osallistui kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelman laadintaa koskeviin tilaisuuksiin. Vammaisneuvosto otti kantaa valtioneuvoston esitysluonnokseen leikata vammaispalveluja saaden kannanottonsa taakse useita kymmeniä kunnallisia vammaisneuvostoja. Merkittävin kannanotto liittyi kuljetuspalveluiden omavastuuosuuksien määräytymiseen. Vammaisneuvosto ehdotti terveyttä ja toimintakykyä edistävien palvelujen lautakunnalle, että Tampereella kuljetuspalveluiden käyttäjille määritetään omavastuuosuudeksi arvolipun hinta. Tämä toteutuikin vuoden 2017 alkupuolella.

Vammaisneuvosto on tyytyväinen siihen, että sen asiantuntemusta vammaisuudesta on käytetty laajasti eri hallintokunnissa. Yhteisestä kehittämisestä hyviä esimerkkejä ovat mm. vammaispalvelujen sähköisen hakemisen kehittäminen prosessi sekä vammaispalvelujen soveltamisohjeiden määrittely yhdessä vammaispalvelutoimiston kanssa.

Kaupungin lähivuosien vammaispoliittiset haasteet vammaisneuvosto näkee seuraavasti:

- **Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaedellytysten parantaminen**
 - o monen sosiaali- ja terveysjärjestön toimintaedellytykset riippuvat kaupungin avustuksista. Viime vuosina avustuksia on leikattu. Järjestöjen palvelut jäsenilleen ja niiden tarjoama vertaistuki ovat korvaamattomia. Järjestöjen merkitys kaupungille ja kaupunkilaisille tulee näkyä kaupungin politiikassa panostuksena niiden toimintaedellytyksiin.
- **Esteettömyyden ”korjausvelan” hoitaminen ja esteettömyystyön tavoitteellinen jatkaminen**
 - o esteettömyys on edistynyt, mutta esteettömyyden korjausvelka on vielä suuri kaupungin hallinnoimissa kiinteistöissä, julkisissa tiloissa ja jalankulkureiteillä. Esteettömän luontoliikunnan mahdollisuuksiin on panostettava, samoin sähköisten palvelujen saavutettavuuteen ja parempaan käytettävyyteen.
- **Kehitysvammaisten ja autistisia piirteitä omaavien henkilöiden asumisen mahdollisuudet**
 - o Vammaisneuvosto on tyytyväinen kehitysvammaisten pitkäaikaisen laitosasumisen vähenemiseen, mutta samalla huomauttaa, että lapsuudencodeissaan asuvien aikuisten ja aikuistuvien vammaisten perheenjäsenten asumisen tarpeet ovat jääneet taka-alalle. Asumispalveluja on järjestettävä esiintyvän tarpeen mukaan.

- **Vammaisia ihmisiä koskevat hankinnat/kilpailutukset**
 - Vammaisneuvosto pitää välttämättömänä, että vammaisia ihmisiä koskevissa hankinnoissa keskeinen peruste on palvelun laatu, sen vastaavuus vammaisen ihmisen yksilöllisiin tarpeisiin ja sen jatkuvuus silloin, kun palvelun laatu toteutuu ja asiakas on tyytyväinen. Vammaisia ihmisiä ei voi syrjäyttää heitä koskevissa hankintamenettelyissä kuten ei missään muussakaan heitä koskevassa asiassa.
- **Vammaisten huonon työllisyystilanteen parantaminen**
 - Nuorten työllisyystilanne on huono ja erityisen huono se on vammaisilla nuorilla. Arviolta vain noin joka kymmenes tamperelainen 18-29-vuotias vammainen nuori on jonkinlaisessa palkkatyösuhteessa.
 - Vammaisneuvosto ehdottaa, että kaupunki panostaa erityisesti vammaisten nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn harjoittamalla positiivista erityiskohtelua vammaisia työnhakijoita kohtaan järjestämällä kesätyö- ja harjoittelupaikkoja sekä järjestämällä palkkatukea ja työvalmennusta vammaisten nuorten työllistämiseksi esiintyvän tarpeen mukaan.
- **Henkilöstön tietoisuuden parantaminen YK:n vammaissopimuksen velvoitteista**
 - Yhdenvertaisuussuunnitelmassa mainitut toimet henkilöstön yhdenvertaisuustietouden kehittämiseksi on toteutettava mahdollisimman laaja-alaisesti. Toimenpiteisiin on sisällytettävä myös YK:n vammaissopimuksen velvoitteisiin perehtyminen.
- **Vammais- ja esteettömyysasiamiehen viran/toimen jatkaminen**
 - Sote-uudistus ei poista tarvetta pitää vammais- ja esteettömyysasiamiehen tehtävät kaupungissa. Esteettömyys ja vammaisuus koskettavat jokaista hallintokuntaa. Kuntalaki edellyttää, että kaupungin vammaisneuvostojen toimintaedellytykset on taattava ja päätoiminen asiamies/esittelijäsihteeri on mahdollistanut vammaisneuvoston aktiivisen toiminnan.

Liite 1.

Vammaisneuvosto 2015-2017: Tapahtumat, osallistumiset, vierailijat, esteettömyystyöryhmän tapahtumat ja kannanotot

Tapahtumat, seminaarit, koulutukset

Vuosi 2015

25.3.	Vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston yhteistyötapaaminen
19.2.	Henkilökohtaisen avun koulutus
20.3.	Yhdenvertaisuusseminaari
26.5.	Rukkaset naulasta - Vammaisten nuorten työllisyysseminaari
25.5.	Talousarvio 2016 - keskustelutilaisuus valtuustosalissa
28.4.	Kätevä koti - toimiva kiinteistö -seminaari
26.8.	Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunnan tapaaminen
14.9.	Etelä-korealaisten vammaiskeskusten edustajien vastaanotto
11.10.	Järjestön ääni -tilaisuus
26.11.	Kansainvälinen vammaisten päivän juhla

Vuosi 2016

21.4.	Henkilökohtaisen avun koulutus
10.5.	Kaikki liikkuu -tapahtuma Hämeenkadulla
1.6.	Kuljetuspalvelutilaisuus (pääjärjestäjänä vammaispalvelurtoimisto)
22.9.	Sosiaalityöntekijöiden tapaaminen
1.12.	Seminaari Etelä-Suomen vammaisneuvostoille yhdessä valtakunnallisen Vanen kanssa
3.12.	Kansainvälinen vammaisten päivän juhla

Vuosi 2017

6.3.	Kuntavaalipaneeli
------	-------------------

Vammaisneuvoston vierailijat ja kokousten teemat

Vuosi 2015

17.3.	Sosiaalityöntekijä Leena Köykkä, vammaispalvelujen sähköinen hakeminen
21.4.	Apulaispormestari Leena Kostiainen, teemana ajankohtaista lasten ja nuorten palveluista
19.5.	Hallintoylilääkäri Arto Lemmetty, suunnittelupäällikkö Päivi Mattila, vammaispalvelujen hankinta
16.6.	Vammaisneuvoston kokous Orivedellä, teemana vammaisia ihmisiä koskevat hankinnat
18.8.	Toiminnanjohtaja Päivi Kaltio, Tampereen Kehitysvammaisten tuki ry ja asukastoimikunnan jäsen Ari Vasarainen, Ritakadun palvelutalo, teemana vammaisten asuminen
15.9.	Apulaispormestari Pekka Salmi, teemana kaupunkiympäristön esteettömyys
20.10.	Vammaispalvelutoimiston sosiaalityöntekijät Leena Köykkä ja Sanna Koivukankas sekä suunnittelupäällikkö Päivi Mattila, vammaispalvelulain mukaiset soveltamisohjeet

Vuosi 2016

- 19.1. suunnittelija Erkka Öörni, Mielenterveyden Omaisjärjestöt ry, Opastava-hankkeen esittely
- 16.2. Kuntademokratiasuunnittelija Eija Uurtamo, kaupungin osallistamiskäytännöt
- 15.3. Vammaispalvelujen sosiaalityöntekijä Sanna Koivukangas ja sosiaalityöntekijä Leena Köykkä, teemana kuljetuspalveluiden omavastuuosuudet;
- 19.4. TuomiLogistiikka Oy:n hankintalakimies Katja Korhonen, teemana kilpailutukset;
- 17.5. Suunnittelupäällikkö Päivi Mattila, teemana vammaispalvelut;
- 15.11. Jerry Pasanen, Ali Omar, Med Group Oy, teemana henkilökohtaisen avun kilpailutus
- 20.12. Hyvinvointijohtaja Taru Kuosmanen, teemana Tampereen uudistuva organisaatio

Vuosi 2017

- 17.1. Kuntademokratian kehittämispäällikkö Antti Leskinen, teemana osallistaminen;
- 21.2. Suunnittelupäällikkö Päivi Mattila, sosiaalityöntekijät Seija-Sisko Heikkilä ja Riikka Sihvola, teemana vammaispalvelut sekä tiimipäällikkö Satu Astor, teemana henkilökuljetukset maakuntauudistuksessa
- 21.3. Apulaispormestari Pekka Salmi, teemana kaupunkiympäristön esteettömyys
Palveluvastaava Sari Hupanen, palvelusihteeri Riina Karimäki, teemana henkilökohtaisen avun palkanmaksu

Esteettömyystyöryhmän tapahtumat

Vuosi 2015

- 11.–14.3. Esteetön taide- ja kulttuuritapahtuma Accac, esteettömyysrata
- 18.3. Raitiotievaunun esteettömyysvaatimukset (joukkoliikennepäällikkö Mika Periviita)
- 9.4. Näsilinnan esteettömyystarkastus
- 19.5. Tampere-talon laajennuksen suunnitelmat
- 29.5. Taysin sisäopasteet
- 6.5. Tesoman esteettömyyskävely
- 5.8. Vantaan asuntomessut, opintokäynti
- 24.8. Esteettömyyskartoitus Häkilänpolku 3
- 4.9. Syksyn 2016 suunnittelukokous
- 11.9. Taysin ulko-opasteiden arviointi
- 15.9. Satamakadun ikäihmisten korttelin rakennuspiirustukset
- 23.9. Tesomajärven esteettömyyskävely
- 7.10. Hämeenkadun esteettömyyskävely apulaispormestarin kanssa
- 8.10. Kalevan uintikeskuksen esteettömyysarviointi
- 21.10. Kumppanuustalo Arttelin esteettömyysarviointi
- 29.10. A-Kilta Härmälän saunan esteettömyysarviointi
- 29.10. A-Kilta Hipposkylän esteettömyysarviointi
- 2.11. Taysin uusien rakennuspiirustuksien arviointi
- 10.11. Metson vanhan osan esteettömyysarviointi
- 19.11. Ratikkakahvit
- 26.11. Esteettömyyspalkinnon julkistamistilaisuus
- 1.12. Tesoman kauppakeskuksen piirustukset
- 8.12. Metson peruskorjaus, tekstiilimatot, pelastautuminen

Vuosi 2016 (pvm:t puuttuvat)

Ratinan liikekeskuksen piirustukset;
Tampere-talon peruskorjauksen piirustukset
Metson peruskorjauksen piirustukset
Asuntomessut Seinäjoella, opintokäynti
Tesoman palloiluhallin esteettömyyskartoitus
Hervannan kerrostalojen sisäänkäyntien esteettömyyskartoitus Tamkin
fysioterapiaopiskelijoiden kanssa
Hervannan esteettömyyden erikoistason reittien kartoitus
Asumisen esteettömyysoppaan laatimiseen osallistuminen (Toivo Enqvist)
Tamkin esteettömyyskartoittajakoulutukseen osallistuminen luennoitsijana (Toivo Enqvist)
Pakkahuoneen esteettömyyskartoitus ja henkilökunnan tapaaminen;
Esteettömyyspalkinnon julkistamistilaisuus

Vuosi 2017

- 7.2. Palaveri katutilavalvonnan edustajien kanssa
- 8.2. Hatanpään uuden aulatilän esteettömyyskartoitus
- 16.2. Esteettömät reitit raideliikenteessä, palaveri Sito Oy:n edustajien kanssa
- 22.2. Suojateiden tyyppipiirustusluonnoksiin tutustuminen

Ehdotukset, kannanotot, vetoomukset

- 20.1.2015 Vetoomus Tamkin johtokunnalle Janita Tiaisen hyväksymisestä opiskelijaksi Tamkiin ja että Tamk laatisi pikaisesti oppilaitokselle uudistetun yhdenvertaisuussuunnitelman;
- 17.3. Ehdotus PSHP:n hoitoeettisen palkinnon saajaksi, samoin 2016 ja 2017;
- 17.3. Vastaus Valtakunnalliselle vammaisneuvostolle vammaispoliittisen ohjelman toteutumisesta;
- 21.4. Vammaisneuvoston näkemys raitiotievaunujen esteettömyysvaatimuksiin;
- 19.5. Vammaisneuvoston puheenjohtajien kannanotto asumispalvelujen suunnitelmaan;
Vammaisneuvoston ehdotukset hallintokunnille vuoden 2016 talousarvioon;
- 16.6. Vammaisneuvoston kannanotto vammaisia henkilöitä koskeviin hankintoihin;
- 15.9. Vammaisneuvoston lausunto vammaisten henkilöiden ja ikäihmisten henkilöliikennekuljetusten järjestämistä koskevaan suunnitelmaan;
- 20.10. Esteettömyyskannanotot Zef-kyselyiden esteettömyydestä kaupungin tietohallinnolle ja kyselyalustan toimittajalle (Zef Oy); Frenckellin paikoitusalueen, keskusvirastotalon takapihan, Hämeenkadun ja Yliopistonkadun (Åkerlundinkadun risteys) ja Koskikeskuksen esteettömästä pysäköinnistä sekä Hämeenkadun elävöittämissuunnitelman vaikutuksista vammaisten näkökulmasta kaupunkiympäristön kehittämisestä vastaaville virkamiehille;
- 17.11. Kannanotto vammaispalvelulain mukaisiin soveltamisohjeisiin;
Vetoomus suojateiden esteettömyyskorjauksista vuodelle 2016 kaupunkiympäristön apulaispormestarille, tilaaja- ja suunnittelupäällikölle;
Kirjelmä vammaispalvelutoimiston asiakasohjauksen päällikölle sosiaalityöntekijöiden tavoitettavuudesta;

Vuosi 2016

- 15.3.2016 Bussiliikenteen tariffiuudistuksen vaikutukset vammaisten kuljetusten omavastuuosuuksiin
Vammaisneuvoston ehdotukset vuoden 2017 talousarvioon
Kirje OK-opintokeskukselle syrjivän tilaisuuden järjestämisestä
- 15.8. Kannanotto hankintalain soveltamisohjeeseen
Lausunto yhdenvertaisuussuunnitelman laadintaan
- 22.9. Lausunto raitiotien toteutussuunnitelmaan
Lausunto Hämeenkadun peruskorjauksen suunnitelmasta.

Vuosi 2017

- 17.1. Lausunto Pirkanmaan sote-maakuntaudistuksen vammaispalvelutyöryhmälle vammaispalvelujen nykyhaasteista
- 18.2. Kirjelmä yli 65-vuotiaiden vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakasmaksuista vammaispalvelutoimistolle
- 21.3. Arvio esteettömyysohjelman toteutumisesta
- 18.4. Arvio vammaispoliittisen ohjelman toteutumisesta
- 16.5. Vammaisneuvoston ehdotukset Tampereen kaupungin vuoden 2018 talousarvion valmisteluun;
Tulevaisuuden Tampere – vammaisneuvoston näkemykset uuteen kaupunkistrategiaan ja pormestariohjelmaan;